

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců JUDr. Kateřiny Šimáčkové, JUDr. Milady Tomkové, JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D., a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **V. T.**, zastoupeného Mgr. Petrem Kaustou, advokátem, se sídlem Čs. legií 5, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 2. 2008, č. j. OAM - 58/VL - 10 - 08 - 2008, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 4. 2009, č. j. 63 Az 12/2008 - 43,

takto:

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Petru Kaustovi, advokátu, se sídlem Čs. legií 5, Ostrava, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 2856 Kč, která je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

Žalobce, běloruský státní občan, přicestoval v srpnu roku 2000 do České republiky na turistické vízum. Po uplynutí platnosti víza, pobýval na území České republiky nelegálně. V roce 2003 bylo žalobci za nelegální pobyt uloženo správní vyhoštění na dobu tří let. Stejněho roku podal i žádost o azyl, řízení o jeho udělení však bylo zastaveno z důvodu, že se žalobce na opakovanou výzvu nedostavil k pohovoru. V mezidobí pobýval žalobce na území České republiky nadále nelegálně až do doby, kdy mu bylo rozhodnutím Policie ČR, Oblastní ředitelství služby cizinecké policie Ostrava, ze dne 31. 1. 2008 znovu uloženo správní vyhoštění na dobu tří let. Současně žalobce znovu požádal o udělení mezinárodní ochrany. V žádosti uvedl, že Bělorusko opustil z toho důvodu, že tam neviděl pro sebe budoucnost, neboť i kdyby získal práci, kterou v té době neměl, z platu by nebyl schopen uživit rodinu, a proto se rozhodl odjet za lepší budoucností a výdělkem do České republiky. V pohovoru k žádosti se žalobce držel obdobných důvodů jako v žádosti, tedy, že by se zde chtěl oženit a založit rodinu, také se vyučit a legálně zde pracovat. V pohovoru žalobce dále uvedl, že v době jeho nepřítomnosti v Bělorusku se o něj zajímaly vojenské úřady. To žalobce spojoval s tím, že asi půl roku před svým odjezdem ze země skončil základní vojenskou službu, kde před svým odchodem dostal nabídku, aby zůstal v armádě, což však odmítl. K objasnění této informace byl s žalobcem veden doplňkový pohovor, během kterého žalobce sdělil, že vojenské úřady telefonicky kontaktovaly jeho matku a dotazovaly se na něj, důvod svého zájmu o něj však nevedly.

Když se tyto úřady od žalobcovy matky dozvěděly, že její syn pobývá v cizině, vzkázaly mu, aby se po svém návratu dostavil na vojenskou správu.

Žalovaný zamítl žalobcovu žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu). Své rozhodnutí zdůvodnil tím, že žalobce v průběhu správního řízení neuvedl žádné skutečnosti, které by svědčily o tom, že by mohl být ve své zemi vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu či že by mu tam hrozila vážná újma dle § 14a zákona o azylu. V řízení totiž vyšlo najevo, že důvodem podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobcem byla snaha vyhnout se ekonomickým problémům v Bělorusku a také přání legalizovat si pobyt na území České republiky, kde by chtěl žít společně s přítelkyní a studovat zde či pracovat.

Žalobce brojil proti tomuto rozhodnutí žalobou ke Krajskému soudu v Ostravě, ve které namítal, že správní orgán se v předcházejícím řízení dopustil nezákonnosti spočívající především v tom, že nedospěl k závěru, že by se na žalobce vztahovala doplňková ochrana (žalobce v žalobě uvedl podle dřívější právní úpravy „překážka vycestování“) ve smyslu § 14a a § 28 zákona o azylu. Žalobce zdůraznil, že od doby rozhodnutí správního orgánu o neudělení mezinárodní ochrany se situace v Bělorusku pro něj velmi zhoršila, především poté, co bylo v roce 2005 do trestního zákona Běloruské republiky přidáno ustanovení o diskreditaci republiky, dle kterého může být osoba odsouzena k trestu odnětí svobody až na dva roky. Podle žalobce se toto ustanovení vztahuje přímo na jeho osobu, neboť se po dobu pobytu v České republice aktivně zúčastňoval protestních akcí a demonstrací proti Lukašenkovu režimu. Žalobce v souvislosti s tímto upozornil na skutečnost, že z médií je známo mnoho případů, kdy lidé, kteří bojovali proti běloruskému režimu, v Bělorusku beze stopy zmizeli. Žalobce se obává, že by se mu po návratu do vlasti mohlo přihodit totéž, neboť již má i zprávy z domova, že na jeho rodinu je činěn psychický nátlak. Žalobce dále uvedl, že Bělorusko opustil také z toho důvodu, že tam měl problémy s běloruskými tajnými službami. To údajně uvedl již v průběhu pohovoru před správním orgánem, tyto problémy měl kvůli svým politickým názorům a také kvůli svému náboženskému vyznání, neboť je protestantské víry a přívrženci této víry jsou v poslední době v Bělorusku pronásledováni.

Krajský soud v Ostravě svým rozsudkem ze dne 21. 4. 2009, č. j. 63 Az 12/2008 - 43, žalobu zamítl s odůvodněním, že v řízení nevyšlo najevo, že by žalobce opustil vlast z důvodu, že by byl pronásledován či měl strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, nebo zastávání politických názorů. Jedinými důvody žádosti o mezinárodní ochranu, které žalobce uváděl před správním orgánem, byly ty, že v Bělorusku by nebyl schopen uživit rodinu a že má v České republice přítelkyni, se kterou by zde chtěl žít a pracovat. Soud uvedl, že stejně tak nebylo v řízení zjištěno, že by žalobci v případě návratu do vlasti hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy dle § 14a zákona o azylu. Ke skutečnostem namítaným žalobcem v žalobě, tedy ohledně nynějších poměrů v Bělorusku a aktivit žalobce proti běloruskému režimu, soud uvedl, že se jedná o skutečnosti, které v řízení před správním orgánem vůbec nenamítal, a proto takové informace nelze považovat za věrohodné. Tento závěr pak dle soudu podporuje i fakt, že se žalobce bez omluvy nedostavil k ústnímu jednání soudu, ačkoliv byl o termínu jednání informován v dostatečném předstihu, přičemž právě při ústním jednání by měl žalobce možnost vysvětlit rozpor mezi údaji uvedenými v pohovorech a v žalobě. Soud dospěl k závěru, že z výše uvedeného vyplývá, že námítky žalobce nejsou důvodné, neboť není úkolem žalovaného za žalobce domýšlet důvody, pro které lze mezinárodní ochranu udělit, naopak bylo povinností žalobce tyto své důvody správnímu orgánu, který o žádosti rozhoduje, pravdivě vylíčit.

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností, ve které požaduje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. V kasační stížnosti právní zástupce stěžovatele uvedl kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), neboť namítal, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázky případu žalobce. Závěr soudu, že žalobce neuvedl žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být ve své zemi pronásledován, není správný. Žalobce se domnívá, že v jeho případě byly naplněny podmínky pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu, případně podmínky pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. V doplnění kasační stížnosti (za což je nutno považovat kasační stížnost podanou stěžovatelem po lhůtě k podání kasační stížnosti a ve chvíli, kdy již byla včas podána kasační stížnost jeho právním zástupcem) stěžovatel dále uvedl kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a tvrdil, že správní orgán rozhodl nezákonně, neboť nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci a důkazy, které si opatřil pro rozhodnutí byly nedostatečné. V doplnění kasační stížnosti stěžovatel žádal také o nařízení jednání ve věci, kterého by se mohl účastnit, o ustanovení bezplatného právního zástupce pro řízení o kasační stížnosti, o osvobození od soudních poplatků a o to, aby mu byl ustanoven tlumočnick do ruského jazyka.

Ve svém vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný správní orgán popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť je toho názoru, že jeho rozhodnutí a stejně tak i napadený rozsudek krajského soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Vzhledem k tomu, že žádost stěžovatele byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná dle § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu, není možné se v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 9. 2004, sp. zn. 4 Azs 195/2004) v řízení o kasační stížnosti dovolávat posouzení azylu dle § 12 a § 14, neboť o těchto formách azylu nemohlo být v tomto typu řízení rozhodnuto. Na základě výše uvedeného navrhl zamítnutí kasační stížnosti jako nedůvodné.

Nejvyšší správní soud se kasační stížností zabýval nejprve z hlediska splnění formálních náležitostí. Konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.). V kasační stížnosti, kterou podal včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) uplatňuje přípustné důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Podmínka povinného zastoupení právním zástupcem ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. je také splněna. Kasační stížnost je tedy přípustná.

Nejvyšší správní soud dále zjišťoval, zda kasační stížnost splňuje požadavek na ni kladený v § 104a s. ř. s., tedy že svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. V případě, že by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. K otázce přijatelnosti kasační stížnosti, a tudíž výkladu pojmu „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, se Nejvyšší správní soud podrobně vyjádřil ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS. Dle tohoto usnesení je kasační stížnost přípustná: 1) ohledně právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) ohledně právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny odlišně, 3) v případě potřeby změnit výklad určité právní otázky dosud řešené správními soudy jednotně (tzv. judikaturní odklon) a 4) v případě, kdy by bylo v napadeném rozhodnutí správního soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

V daném případě se jedná o situaci, kdy předmětné právní otázky již byly řešeny předchozí judikaturou Nejvyššího správního soudu. Nejvyšší správní soud proto odkazuje např. na své rozhodnutí ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003 - 42, dostupné na www.nssoud.cz, kde je uvedeno, že „*Jestliže v žádosti o udělení azylu a v průběhu azylového řízení*

uváděl stěžovatel pouze důvody ekonomické, nelze správnímu orgánu vytkat, že nehodnotil skutečnosti jiné, než stěžovatelem uplatněné.“ Z jiného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu plyne, že tvrdí-li stěžovatel, že byl nucen opustit svou zemi pro své politické názory a že o tom předložil důkazy již v řízení před žalovaným, k čemuž, jak lze zjistit ze správního spisu, ve skutečnosti nedošlo, a spočívá-li kasační stížnost výlučně na těchto tvrzeních, pak kasační stížnost není důvodná (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2005, č. j. 6 Azs 139/2005 - 90, dostupný na www.nssoud.cz). Argumentací stěžovatele týkající se poměrů v Bělorusku, především aplikace ustanovení trestního zákona Běloruské republiky o diskreditaci republiky, se Nejvyšší správní soud také již dříve zabýval, a to ve svém rozsudku ze dne 21. 5. 2008, č. j. 2 Azs 48/2007 - 71 a rozsudku ze dne 4. 11. 2009, č. j. 2 Azs 42/2008 - 125 (oba dostupné na www.nssoud.cz). V obou případech soud neshledal, že by pouze s ohledem na existenci ustanovení o diskreditaci republiky, bylo přiměřeně pravděpodobné, že by mohlo dojít k uvěznění běloruského občana žádajícího o azyl v jiném státě, či že by bylo dáno reálné nebezpečí nelidského a ponižujícího zacházení s ním. K tomu Nejvyšší správní soud doplňuje, že u osoby politicky aktivní by byla situace jiná. To však není v tomto případě třeba posuzovat, neboť k tvrzení stěžovatele, že byl po dobu svého pobytu na území České republiky aktivním protivníkem běloruského režimu, nelze přihlídnout v situaci, kdy toto tvrzení poprvé vyslovil teprve v žalobě proti rozhodnutí žalovaného a nijak je nedoložil, a je tak zřejmé, že se jedná o tvrzení čistě účelové.

Dále je třeba říci, že ve věci stěžovatele se jedná o případ, který byl v dosavadní judikatuře posuzován konstantně, a Nejvyšší správní soud je toho názoru, že v tomto případě není na místě učinit judikatorní odklon. Nebylo shledáno ani právní pochybení (natož zásadního charakteru) krajského soudu, neboť tento rozhodl v souladu se zákonem a stejně tak i s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu.

Ve stěžovatelově zájmu bylo uvést ve své kasační stížnosti konkrétní důvody, na základě kterých by bylo možné posoudit jeho kasační stížnost tak, že podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto není na místě ji odmítnout v souladu s § 104a s. ř. s. Stěžovatel však ve své kasační stížnosti neuvádí žádné skutečnosti, které by svědčily o tom, že podaná stížnost přesahuje stěžovatelovy vlastní zájmy, a ani z kasační stížnosti či soudního spisu to nevyplývá.

K žádosti stěžovatele, aby mu byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven právní zástupce, Nejvyšší správní soud uvádí, že jelikož stěžovateli již byl právní zástupce ustanoven krajským soudem, není více důvod o tomto rozhodnout.

Co se týče žádosti o osvobození od soudních poplatků, Nejvyšší správní soud poukazuje na to, že v souladu s § 11 odst. 2 písm. ch) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, je stěžovatel od soudních poplatků osvobozen.

K požadavku stěžovatele, aby bylo ve věci nařízeno jednání, Nejvyšší správní soud uvádí, že řízení před Nejvyšším správním soudem probíhá zpravidla bez jednání, jen považuje-li to soud za vhodné či je třeba provést dokazování, pak nařídí k projednání kasační stížnosti jednání. Jelikož v případě stěžovatele není třeba provádět dokazování a ani z jiného důvodu soud nepovažuje za vhodné nařídit jednání, neshledal k takovému postupu důvod. Současně Nejvyšší správní soud nevyhovuje ani žádosti o ustanovení tlumočnicka do ruského jazyka, neboť ho ve chvíli, kdy nebylo nařízeno jednání, není třeba.

Nejvyšší správní soud neshledal důvody pro věcné projednání kasační stížnosti a vzhledem k výše konstatované nepřijatelnosti kasační stížnosti v souladu s § 104a s. ř. s. jako nepřijatelnou odmítl.

O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže byl návrh odmítnut.

Krajský soud svým usnesením ze dne 24. 7. 2009, č. j. 63 Az 12/2008 - 29, ustanovil Mgr. Petra Kausta, advokáta, se sídlem Čs. legií 5, Ostrava, zástupcem stěžovatele pro řízení o udělení mezinárodní ochrany. Nejvyšší správní soud přiznal zástupci stěžovatele v souladu s § 35 odst. 8 s. ř. s. odměnu za zastupování, a to za jeden úkon právní služby spočívající v sepsání kasační stížnosti, ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) vyhl. č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, a také náhradu hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu ve výši 300 Kč za jeden úkon právní služby. Částku pak zvýšil o 19 %, neboť zástupce je plátce DPH. Celkově tak Nejvyšší správní soud přiznal zástupci stěžovatele částku 2856 Kč jako odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů. K výplatě této částky pak Nejvyšší správní soud stanovil přiměřenou lhůtu.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. listopadu 2009

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu